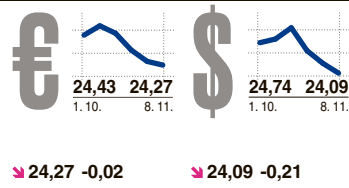

Ekonomika

PALIVA		včera	předtýd.
Pramen: Burzy, CCS, Patria			
Benzin	42,09	42,05	42,31
Nafta	46,57	46,54	47,02

BURZY		index	změna %
Nikkei 225	27 872,11	1,25	
Hang Seng	16 557,31	-0,23	
FTSE 100	7 308,63	0,11	
DAX	13 679,45	1,05	
CAC 40	6 438,91	0,35	
WIG 20	1 645,00	1,64	

Px DENNÍ	
1237,25	
Denní změna	0,33 %

Px ROČNÍ ZMĚNA	
-12,19 %	

Trh práce je stabilní. Může se ale změnit

Firmy nevyklučují, že sáhnou k propouštění

Sabina Ali
redaktorka
MF DNES

Podle čerstvých údajů Úřadu práce nezaměstnanost v Česku za říjen zůstává na 3,5 procentech, kde byla i v září. Zda se udrží na této hodnotě dál, ovlivní řada proměnných, jako jsou ceny energií, válka nebo koronavirus.

„Situace s energiemi se začíná stabilizovat, ceny na burzách pozvolna klesají, dochází tak k mírnému uklidnění i mezi podniky,“ uvedl Miroslav Diro, mluvčí Hospodářské komory.

To potvrzují například Sklárný Moravia, které nyní nabírají další lidi. Ještě na konci srpna přitom musela firma propustit dvě desítky zaměstnanců a další tři desítky měla v plánu propustit později. V příznivější situaci je nyní i harrachovská sklárna. „Pokud se ceny takto budou držet dál, zvládneme to,“ ujistil Petr Novosad, jednatel Sklárný Novosad.

Ve znamení drahých energií

Kvůli drahým energiím už propouštění oznámila například Česká zbrojovka nebo textilka Juta. Že by ve zcela krajním případě mohlo dojít k propouštění, nevyklučuje také Slévárna Kuřim. Ta má zatím fixované ceny energií, od příštího roku už ovšem bude muset nakupovat za nově.

„Máme signály, že kvůli pravděpodobnému navýšení cen energií můžeme přijít o část produkce. Ev-

ropa se stává příliš drahou v globálním měřítku, a tím pádem nekonkurenceschopnou vůči zbytku světa. Pokud by došlo k nejhorsšímu a celý trh by se zastavil či zpomalil, tak určitě budeme muset přistoupit k propouštění zaměstnanců,“ uvedl Peter Olžbut, obchodní ředitel sléváren.

Záměr propouštět v části své členské základny potvrdila Asociace malých a středních podniků. „Z členské základny máme signály o tom, že propouštět se bude v menších gastronomických provozech, v prádelnách, čistírnách, ale i realitách,“

Do konce roku plánuje snížit počet zaměstnanců 22 procent zaměstnavatelů, ale 33 procent bude naopak nabírat.

vysvětlila Eva Svobodová, generální ředitelka asociace.

Pro ty nejmenší podnikatele je přitom propouštění poslední variantou, může totiž ohrozit celé podnikání. „Když máte čtyři zaměstnance, tak ztráta každého z nich je ohrožení celého byznysu. Často platí, že

když z malé firmy někoho propustíte, složitě budete hledat náhradu, nebo už ji ani nenajdete,“ upozornil viceprezident hospodářské komory Tomáš Prouza s tím, že malým firmám pomohl strop na energie.

Propouštění by nemělo nastat u firem, které nejsou energeticky náročné. Myslí si to Milan Rataj, HR expert a spoluzakladatel personálního startupu Sloneek. „Pokud propouštěním hrozí firmě, které na cenách energií nejsou přímo závislé, tak dělají něco špatně. V naprosté většině takových případů propouštění bývá důsledkem dlouhodobě neřešených interních problémů, které pod tlakem energetické krize pouze vyvstaly na povrch,“ míní Rataj.

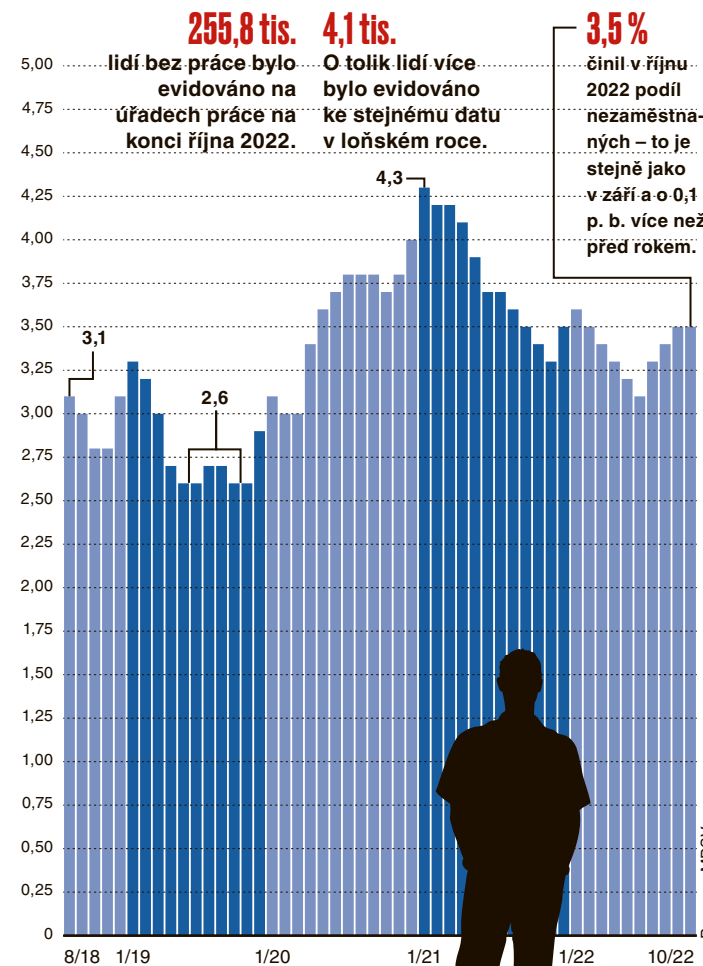
Podle průzkumu společnost ManpowerGroup plánuje do konce roku snížit počet zaměstnanců 22 procent zaměstnavatelů, ale 33 procent bude naopak nabírat. „Některé firmy profitují z postpandemického rozvolnění a začaly dohánět odkládané zakázky nebo opět nabírají zaměstnance poté, co se jim začali vracet zákazníci. Jiné jsou ale postižené novou situací na trzích a nárůstem nákladů. Dochází tak k velkým přesunům na trhu práce, na růstu nezaměstnanosti se to ale zatím projevuje minimálně,“ uvádí Jiří Halbrštát, manažer nábory a marketingu ManpowerGroup.

Volných míst pomalu ubývá

Volná pracovní místa na českém trhu mají tendenci ubývat. Aktuálně úřady práce evidují 297 tisíc volných pracovních míst. Poprvé od

Kolik je v Česku lidí bez práce

(podíl lidí bez práce v %)

roku 2018 tak poklesl počet volných míst pod 300 tisíc. „Na druhou stranu míst je stále více než uchazečů o zaměstnání. Na jedno volné pracovní místo připadlo 0,86 uchazeče o zaměstnání, což je nárůst z 0,84 v září, ale pomalu se blížíme k magické jedničce,“ vypočítává Václav Franče, ekonom poradenské firmy Deloitte.

O kvalitní lidi nemůžeme přijít Míra nezaměstnanosti byla podle posledních dostupných dat Eurostatu v Česku nejnižší v celé EU, a to 2,2 procenta, zatímco průměr EU je šest procent. Lidi je tak stále málo, firmy si proto uvědomují, že o kvalifikované zaměstnance nemohou přijít, a snaží se šetřit jinde.

„Poptávka po technických a dělnických pozicích je stále velká. Firmy dlouhodobě trápí nedostatek zaměstnanců právě na těchto pozicích. I proto stále jednáme s resorty o možnostech navýšení kvót pro zaměstnávání cizinců a rozšíření

počtu zdrojových zemí,“ uvedla Dagmar Kužvartová, ředitelka Sekce zaměstnavatelské Svazu průmyslu a dopravy ČR.

Bez pracantů z ciziny se neobejdeme ani podle hospodářské komory. „Bez ohledu na propouštění v některých podnicích bude na tuzemském trhu práce problém s nedostatkem zaměstnanců nadále slídit a počet neobsazených pracovních míst růst o desítky tisíc ročně,“ uvedl mluvčí komory s tím, že velkou roli hraje demografie. Česká populace totiž stárne, z pracovního trhu proto odchází více lidí, než kolik na něj vstupuje.

„Poptávka po lidech bude stále, pravděpodobně se změní typ poptávaných pozic a je možné, že úroveň odměňování se bude držet na úrovni z počátku roku,“ míní Andrea Linhartová Palánová, expertka na řízení lidských zdrojů z poradenské firmy PwC s tím, že nezaměstnanost podle ní nepřesáhne 10 procent.

Plynu je dost. Zásobníky jsou téměř plné

PRAHA Další plyn už není kam dávat. Tuzemské zásobníky jsou naplněné na 99 procent.

Ještě před startem topné sezony to přitom vypadalo, že kvůli ruskému útoku na Ukrajinu a následným výpadkům dodávek z Ruska a vlivem vysokých cen bude velmi obtížné je naplnit. Aktuální data portálu Gas Infrastructure Europe však veškeré obavy rozptylují.

Německá společnost RWE, která v Česku provozuje nejvíce zásobníků, vykazuje naplněnost 100 procent. V zásobnících má aktuálně 28,9 terawatthodin plynu. Takový objem by posloužil více než 5,7 milionu domácností na vytápění na rok.

„Celkovou kapacitu při vtlačení přečkravce z provozních důvodů nemůžeme, kapacita se však může v malém rozsahu měnit v závislosti na změnách spalného tepla zemního plynu,“ uvádí tisková mluvčí společnosti RWE Gas Storage CZ Simona Hladíková.

Za normálních okolností se plyn v létě do zásobníků vtlačí a v průběhu zimy se z nich takzvané těžší, tedy odčerpává. Avšak kvůli současné situaci budou mít obchodníci možnost uskladňovat plyn i během zimní sezony, pokud budou chtít.

„Pokud bude ze strany našich zákazníků i v dalším období o uskladnění plynu zájem, je možné po částečném odtěžení a uvolnění kapacity zemní plyn opět uskladnit i v době, kdy běžně probíhá pouze těžební sezona,“ říká Hladíková.

Nad evropským průměrem

Zásobník firmy MND, jenž byl původně plynovým ložiskem, je naplněn na 98 procent. Kapacity společnosti Moravia Gas Storage, které ještě před rokem využíval i ruský energetický gigant Gazprom, jsou plné z více než 91 procent. Zásobník v Dolních Bojanovicích společnosti SPP Storage vykazuje naplněnost necelých 83 procent.

K optimismu přispívá stále ještě teplé počasí, díky čemuž není po plynu taková poptávka jako v době mrazivějších listopadů. Dalším faktorem je snížená potřeba. Motivací ke stříhání zásob byly i nedávno přijaté legislativy a vyhlášky.

– Sára Mazúchová

Když už kouřit, tak méně škodlivé „cigarety“

František Strnad
redaktor MF DNES

Úřad protidrogového koordinátora minulý měsíc představil nový akční plán v oblasti závislosti do roku 2025. Ten počítá s dalším navýšením spotřební daně u cigaret. Zároveň zavádí nové tabákové kategorie. Do budoucna má navíc dojít ke sblížení daňové zátěže u klasických cigaret a naplní se zahříváním tabákem.

„Bylo by dobré, aby i výše daní odrážela zdravotní rizika spojená s užíváním,“ říká Štěpán Michlíček, šéf British American Tobacco pro Česko a Slovensko (BAT).

Zdražuje se takřka všechno, inflace nahodává rozpočty Čechů a ti začínají šetřit i na neřestech. Všimli jste si toho i na vašich prodejích?

Samozřejmě. Zdražují se i cigarety. Krabička těch kvalitních stojí třeba 126 korun. Kromě toho, že lidé méně kouří, zároveň více zvažují příklon k novým nikotinovým kategoriím. Nejen ze zdravotních, ale tentokrát i z finančních důvodů. Krabička našich náplní zahříváního tabáku totiž vyjde na 85 korun. Průměrný kuřák, pokud plně přejde na naše zařízení glo, ušetří až 8 000 korun ročně. Podobně to je

i u elektronických cigaret a nikotinových sáčků.

Rozdíl v ceně je ale dost možná dočasný. Se zdražením alternativ počítá i nový akční plán v oblasti závislosti do roku 2025...

To je debata, která nyní probíhá zejména v Evropské unii. Ten proces je dlouhodobější. V kratším časovém horizontu, na který je odsouhlasený daňový kalendář, dramatické zatížení u nových kategorií neočekáváme. Nicméně už teď víme, že u cigaret se od ledna navýší spotřební daň o pět procent. To už je v zákoně.

Ale i EU si do budoucna vynutí daňové sblížení tabákových alternativ a klasických cigaret. Nebo bude mít Česko výjimku?

Je důležité, aby u nás k tomu sblížení docházelo postupně. Jinými slovy by bylo fajn, aby si kuřáci, pokud nemohou nebo nechťejí s nikotinem skoncovat, vybrali zdraví méně škodlivé alternativy. A tady máme pořád ještě dost práce. Zároveň by bylo dobré, aby i výše daní odrážela zdravotní rizika spojená s užíváním. Zahřívání tabák má dnes ve srovnání s klasickou cigaretou pětina zatížení. Nemysleme si, že by měl mít více než jednu polovinu.

Elektronické cigarety sice tabák nemají, ale návykový nikotin ob-

sahují. Přitom nemají zdanění, nepřijde vám to neřez?

Souhlasíme s tím, že i v této kategorii by spotřební daň měla být zavedena. Bavme se třeba o deseti procentech. Pravidla zdanění by měla vždy reflektovat princip takzvané harm reduction, tedy odstupňování dle škodlivosti. Dobrý příklad je Švédsko, kde jsou nikotinové sáčky dlouhodobě velmi oblíbené jako alternativa ke klasické cigaretě a dneska tam kouří jen pět procent dospělých lidí. Švédsko má v Evropě zároveň nejmenší výskyt rakoviny plic. Takový cíl bychom měli mít i my.

Na druhou stranu adiktologové varují před tím, že sáčky obsahují dramaticky více nikotinu, a jsou tudíž více návykové. I to by měla legislativa a daně řešit, ne?

Já sám jsem rád, že se u této kategorie regulace zavádí. Už jenom proto, aby zákon zavedl zákaz prodeje jakýchkoli produktů s nikotinem dětem a mladistvým. Ministerstvo zdravotnictví nyní připravuje vyhlášku, která obsah nikotinu vymezuje. Obecně bychom se měli inspirovat příklady z dalších evropských zemí. Například švédský úřad pro standardizaci doporučuje omezit maximální výši nikotinu na 20 miligramů nikotinu na sáček. Stejnou cestou se vydalo i sousední Slovensko, kde od 1. ledna 2023 uzákonnili

Jak je vůbec možné, že trafikanti dětem nikotinové sáčky prodají, copak vaši obchodní agenti prodejce neškoli a důrazně nevarují, ať je dětem neprodávají?

Samozřejmě, že ano. Máme programy, v rámci kterých naše obchodní partnery pravidelně školí. Někteří jsou odpovědnější a někteří méně. I proto je právě potřeba danou kategorií a zákaz prodeje mladistvým ukotvit v zákoně.

Proč BAT investuje tolik energie, času a financí do vývoje nových nikotinových alternativ?

Těch důvodů je řada. Dnes už všichni vědí, že kouření je škodlivé. Nejlepší je s ním vůbec nezačínat, a když už začnete, nejlepší je skončit. Na to ale každý nemá dostatečně pevnou vůli. A proto BAT nabízí alternativy, které mohou potenciálně redukovat dopady na zdraví uživatelů. Nejsme charita, děláme to z byznysových důvodů, mluvíme ale o trojité výhře. Zaprvé je to výhra pro spotřebitele, kteří si mohou dál užít potěšení z nikotinu, ale podstatně snížit rizika oproti klasickému kouření. Pak vítězí celá společnost, protože můžeme omezit výdaje za zdravotní péči. A zatřetí naši akcionáři, protože náš byznys s nikotinovými alternativami je dlouhodobě udržitelný. Odhadujeme, že do roku 2030 se k nim odkloní až třetina dospělých kuřácké populace.

maximální obsah nikotinu rovněž na 20 miligramů. Je důležité mít na paměti jednu věc, a to aby nikotinový sáček mohl fungovat jako náhrada cigarety. Když bude obsahovat výrazně méně nikotinu, kuřák si ho jako alternativu spíše nezvolí. My z našich čísel víme, že v Česku díky nikotinovým sáčkům cigarety omezilo nebo přestalo kouřit více než sto tisíc lidí.

Pošta

Od ledna si za dopis znovu připlatíme

Česká pošta chystá na začátku příštího roku další zvýšení cen. Ceny by měly stoupnout řádově o jednotky korun. Například u dopisu by mělo jít o dvě až tři koruny. Od letošního listopadu pošta už zdražila posílání dopisů, balíků i poštovních poukázek. Doručení obyčejného dopisu podražilo o dvě koruny na 21 korun, prioritní psaní doručované do druhého dne pak vyjde na 28 Kč namísto 26 Kč. Základní cenu služby Balíkovna podnik zvýšil o deset korun na 75 Kč, s dobírkou na 94 Kč. (ČTK)

Pražská energetika

Většina klientů bude platit zastropované ceny

Pražská energetika (PRE) od ledna zdraží dodávky elektřiny a plynu. Většina zákazníků bude platit vládu zastropované ceny, proti současnosti si tak průměrná pražská domácnost připlatí stovky korun měsíčně. Společnost zároveň u silové elektřiny sjednotí cenové úrovně u vysokého a nízkého tarifu, rozdílné u nich zůstanou jen distribuční poplatky. (ČTK)